

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ...ทุ่งหว้า... จังหวัด...สตูล.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๓๑.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางนัจจา เทศนอก

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๘๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลขนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

โทรศัพท์ ๐๘-๑๘๙๓-๘๑๗๖ Facebook แม่บ้าน ทะเลดำ

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๘ ปัจจุบันอายุ ๕๙ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปวช.

สถานบันการศึกษา โรงเรียนพาณิชย์การภาคใต้...คณะ/สาขาวิชา สาขาการบัญชี

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

๒. แพลนเรียนรู้ มีจำนวน .....๒.....แพลนเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การทำปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒. การจัดการศัตรูพืชตระกูลปาล์ม (มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน)

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (การปลูกผัก การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาน้ำจืด)

๒. การบริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมัน

๓. การจัดการศัตรูพืชปาล์มน้ำมัน

๔. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ปลาน้ำจืด การทำไก่ฟอย แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น)

๕. การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากทางปาล์มน้ำมัน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๘.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน .....๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การบริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมัน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน .....๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๒. การลดต้นทุนการผลิต

๓. การวินิจฉัยโรคและการแสดงอาการลักษณะทางใบของปาล์มน้ำมัน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน .....๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปลูกผักบนกระเบื้อง
๒. การผลิตขนมพื้นเมืองจากวัตถุดิบในท้องถิ่น
๓. การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์
๔. การทำผลิตภัณฑ์จักสานจากทางปาล์มน้ำมัน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การจักสานผลิตภัณฑ์จากทางปาล์มน้ำมัน

วัตถุประสงค์

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและเป็นการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจักสานทางปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่การเตรียมวัสดุ เทคนิคการสาน ไปจนถึงการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

๒. ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้เสริมและเป็นศูนย์พัฒนาทักษะและอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมาย หลากหลายเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน แม่บ้าน และผู้สูงอายุ ได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะจักสานสามารถต่อยอดเป็นรายได้เสริม

๓. สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านการใช้วัสดุเหลือใช้อย่างสร้างสรรค์ลดปริมาณขยะจากทางปาล์มน้ำมัน ด้วยการนำมาใช้ใหม่ในรูปแบบที่มีมูลค่า

๔. เป็นจุดเรียนรู้สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้มีความรู้และทักษะ สร้างเครือข่ายภายในชุมชน เพื่อช่วยกันพัฒนาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

๕. เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งศึกษาดูงานให้กับบุคคลภายนอก นักเรียน นักศึกษา หรือองค์กรต่าง ๆ เนื้อหาขั้นตอนการทำเส้นจากทางปาล์มน้ำมัน

เริ่มจากการเลือกทางปาล์มที่เหมาะสม ใช้ทางปาล์มแก่แต่ยังยืดหยุ่น ไม่มีเชื้อรา หรือแมลงกัดกิน ตัดและแยกชั้นทางปาล์มโดยตัดเป็นท่อน ๆ ตามความยาวที่เหมาะสม จากนั้นฉีกเป็นเส้นโดยใช้มีดวางบนพิมพ์ไม้เพื่อกำหนดขนาดของเส้นให้ได้เส้นกว้างตามความต้องการ การฉีกตามแนวเส้นใยของทางเพื่อความเหนียวทน หลังจากนั้นตากแดดให้แห้งสนิทเพื่อป้องกันเชื้อราและยืดอายุการเก็บรักษา ก่อนการใช้งานทุกครั้งต้องแช่น้ำก่อนใช้งานประมาณ ๑๐-๑๕ นาที ให้เส้นนิ่ม ตัดโค้งง่าย ไม่เปราะ มีความยืดหยุ่นและเหนียว การย้อมสี (หากต้องการ) มีการต้มเส้นปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มความทนทานของสีเมื่อใช้งานจริง รวมถึงการป้องกันสีซีดเมื่อเจอแสงแดดหรือความชื้น เพิ่มมูลค่าและความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ทำให้สินค้าโดดเด่น มีลวดลายหรือสีตามความต้องการของตลาดและยังช่วยฆ่าเชื้อโรคและแมลงความร้อนจากการต้มยังช่วยลดความชื้นและยืดอายุเส้นทางปาล์มได้อีกทาง

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำจักสานจากเส้นทางปาล์มน้ำมัน

๑. เตรียมการและวางแผน

- สำรวจกลุ่มเป้าหมาย
- จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อประกอบ (ทางปาล์ม, มีด, เหล็กเคียน, ตัวอย่างผลิตภัณฑ์)
- วางแผนรูปแบบกิจกรรม เช่น สาธิต + ฝึกปฏิบัติ และกำหนดเวลาในแต่ละช่วง

๒. แนะนำและสร้างแรงบันดาลใจ

- บรรยายเบื้องต้นเกี่ยวกับความสำคัญของทางปาล์มน้ำมัน และโอกาสในการสร้างรายได้
- แสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์จักสาน พร้อมกับเป้าหมายความสำเร็จในชุมชน
- กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและศักยภาพของทรัพยากรท้องถิ่น

๓. ถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากทางปาล์มน้ำมัน

- อธิบายลักษณะของทางปาล์มที่เหมาะสม
- ให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเตรียมเส้น การเคียน การตาก การแช่น้ำ และการย้อมสีเพื่อป้องกันการ

เกิดเชื้อรา

- ใช้ สื่อภาพ วิดีโอ หรืออินโฟกราฟิก ประกอบ เพื่อความเข้าใจง่าย

๔. การสาธิต

- สาธิตทุกขั้นตอนอย่างละเอียด ตั้งแต่การเลือกทาง → เคียนเส้น → ตาก → เตรียมก่อนใช้ → จัก
- สานขึ้นรูปพร้อมอธิบายเทคนิคพิเศษ เช่น การเคียนเส้นให้เรียบ, การทำให้เส้นไม่แตก

๕. ฝึกปฏิบัติจริง

- ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ทดลองทำด้วยตนเองตามขั้นตอนที่สาธิตวิทยากรและทีมผู้ช่วยให้คำแนะนำทีละขั้น

๖. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนะนำต่อยอด

- ให้ผู้เรียนแสดงผลงาน พูดถึงปัญหา-อุปสรรคที่พบ และสิ่งที่ได้เรียนรู้
- วิทยากรแนะนำเทคนิคการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น การออกแบบ การย้อมสี หรือการเพิ่มมูลค่า

๗. การประเมินผลและสรุปการเรียนรู้

- ประเมินผลแบบง่าย เช่น การสังเกตความสามารถในการทำเส้นและจักสาน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. การรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ระดับตำบล

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล และคณะกรรมการ ศพก. เครือข่ายหมู่บ้าน/ตำบล จะทำการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ข้อมูลที่ได้อบรมครอบคลุมทั้งด้านการผลิต ปัญหาโรคพืช ปัญหาแหล่งน้ำ การตลาด และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากเกษตรกร

๒. การประชุมหารือระดับอำเภอ

สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งหว้า เป็นผู้ประสานในการจัดประชุม ศพก.เกษตรกรต้นแบบ และเกษตรกรในพื้นที่ที่มีบทบาทใน ศพก. มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น พร้อมกับวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา และแนวทางพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่เพื่อเสนอและส่งต่อให้คณะทำงานระดับจังหวัดต่อไป

๓. การนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุม ศพก.ระดับจังหวัด

ตัวแทนจากอำเภอทุ่งหว้า (เช่น เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอหรือประธาน ศพก.อำเภอ) นำเสนอข้อมูลจากเวทีระดับตำบลและอำเภอ ต่อที่ประชุม ศพก.ระดับจังหวัด ข้อมูลจะถูกรวบรวมเข้าสู่ระบบแผนบูรณาการของจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

สำรวจข้อมูลและวิเคราะห์พื้นที่

- รวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการ ศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่
- วิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT หรือเวทีประชาคมย่อย

ประชุมร่วมจัดทำแผน

- จัดประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการ ศพก., เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ และหน่วยงานในพื้นที่เพื่อกำหนดกิจกรรม เป้าหมาย ตัวชี้วัด และหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ

จัดทำแผน ศพก.

- จัดทำเป็นเอกสารแผนฯ โดยระบุรายละเอียดกิจกรรม งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ และผู้รับผิดชอบชัดเจน

เสนอแผนต่อระดับจังหวัด

- ส่งแผนให้สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปและนำเสนอในที่ประชุม ศพก.ระดับจังหวัด เพื่อบรรจุในแผนบูรณาการภาพรวมของจังหวัด

ติดตามและประเมินผล

- ศพก.ติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานในรอบปีต่อไป

ตารางสรุปขั้นตอนการจัดทำแผนราย ศพก. ระดับอำเภอ

ที่	ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้มีส่วนร่วม
๑	สำรวจข้อมูล, วิเคราะห์สถานการณ์	รวบรวมข้อมูลสภาพการเกษตร ปัญหา ความต้องการ เทคโนโลยี/ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เจ้าหน้าที่สนง.เกษตรอำเภอ, คณะกรรมการ ศพก., วิทยากรเกษตรกร
๒	ประชุมร่วมกันวางแผน	ประชุมร่วมกับทุกฝ่ายเพื่อกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลา	ประธาน ศพก., เกษตรอำเภอ, หน่วยงานสนับสนุน, เกษตรกรต้นแบบ
๓	จัดทำร่างแผนปฏิบัติการ	จัดทำร่างแผนฯ ตามผลการประชุม บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ร่วมกับคณะกรรมการ ศพก.
๔	ประชุมพิจารณาแผนฯ, เสนอต่อระดับจังหวัด	นำเสนอร่างแผนต่อคณะทำงานระดับอำเภอเพื่อปรับปรุง/อนุมัติ	คณะกรรมการ ศพก., เกษตรอำเภอ, หน่วยงานอื่นๆ
๕	ขับเคลื่อนและติดตาม	ดำเนินงานตามแผนฯ และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง	ศพก., สนง.เกษตรอำเภอ, หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ให้มีการประยุกต์ใช้วิชาการและเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหลักในเรื่องการบริหารจัดการแปลง การลดต้นทุนการผลิต, การเพิ่มผลผลิต, การพัฒนาคุณภาพการผลิต, การตลาด, และการบริหารจัดการ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยผ่านการถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรปาล์มน้ำมันและกำหนดหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ใน

ศพก.และสามารถนำกลับไปบริหารจัดการแปลงของตัวเองได้ และอีกหนึ่งในตัวอย่างความสำเร็จที่โดดเด่น คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก “ทางปาล์มน้ำมัน” ซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ให้กลายเป็นสินค้า หัตถกรรมที่มีมูลค่าสูง เป็นที่ต้องการของตลาด

เกษตรกรต้นแบบได้ศึกษาและนำความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเส้นใยจากทางปาล์ม การใช้เทคนิคการต้มและผึ่งลมให้แห้งเพื่อความสะดวกต่อการใช้งาน รวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ โดยอาศัย ตลาดและความต้องการของผู้บริโภค โดยเริ่มต้นการผลิตโดยใช้อุปกรณ์แบบภูมิปัญญาท้องถิ่น จนกระทั่งปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยได้รับการสนับสนุนเครื่องมือทำเส้น จาก ”มูลนิธิไชยงค์ ชูชาติ” สามารถช่วยให้กลุ่ม ประหยัดแรงงานและเวลาในการทำเส้น และได้เส้นปาล์มน้ำมันที่มีขนาดมาตรฐานตามความต้องการของกลุ่ม ส่งผลให้

๑. เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ได้ทำให้เกษตรกรมีรายได้เสริม
๒. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย เช่น ชะลอม กระเป๋า ตะกร้า ของตกแต่งบ้าน และของใช้ใน ชีวิตประจำวัน
๓. ได้รับความสนใจจากกลุ่มลูกค้าในตลาดออนไลน์และงานแสดงสินค้าในระดับจังหวัดและ ระดับประเทศ

๔. ใช้เป็นของฝากสำหรับใส่ผลไม้ตามฤดูกาล หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเลซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ เกษตรกรในพื้นที่เป็นผู้ผลิต

๕. เกษตรกรในชุมชนเริ่มมีการรวมกลุ่มพัฒนาเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่งผลให้เกิดรายได้เสริมและ สร้างอาชีพใหม่ในพื้นที่

จากการดำเนินงานของ ศพก. ได้จัดเวทีถ่ายทอดองค์ความรู้และเชิญเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่เข้ามาเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการขยายผลไปสู่ครัวเรือนเกษตรกรรายย่อย เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นต้นแบบที่สามารถต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ปัญหาวัสดุเหลือใช้จากทางปาล์มน้ำมันมีปริมาณมาก ไม่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปกติทางปาล์มน้ำมันเป็นของเหลือทิ้งจากกระบวนการเกษตร หากไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์จะกลายเป็นของเสีย ที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

๒. รายได้เกษตรกรไม่มั่นคงจากราคาผลผลิตหลัก (ปาล์มน้ำมัน) ที่ผันผวน เกษตรกรต้องการ แนวทางสร้างรายได้เสริมที่มีความมั่นคงมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรมีความสนใจในการเปิดรับสิ่งใหม่ๆ เช่น การเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน เป็นต้น แม้กระทั่งศึกษาค้นคว้าเองผ่าน ช่องทางโซเชียล เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในแปลงของตัวเอง

๓. สินค้าเกษตรดั้งเดิมอาจตอบโจทย์ตลาดได้น้อยลง จำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ มี คุณภาพ และตอบสนองผู้บริโภครุ่นใหม่

๔. งานจักสานแบบดั้งเดิมใช้เทคนิคพื้นบ้าน การนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (เช่น การปรับ สภาพเส้นใย การอบแห้ง การออกแบบลวดลาย) มาผสมผสานจึงจำเป็นเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าให้แข่งขันได้

๕. ขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ต้องมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างเรื่องราวของสินค้า

๖. ส่งเสริมให้เยาวชนและเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้และทดลองผลิตจริง เพื่อให้เกิดการสืบทอด ต่อเนื่อง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้
ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม
การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช
การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. ทางปาล์มน้ำมันเป็นวัสดุเหลือใช้จากการตัดแต่งสวน นอกเหนือจากการปูทางเพื่อเพิ่มความชื้น
ของพื้นที่แล้วนำมาใช้ประโยชน์ทางอื่นได้ด้วย

๒. การนำมาแปรรูปเป็นวัสดุจักสานจึงช่วยลดปัญหาการจัดการของเสียทางการเกษตร และช่วยให้
สวนสะอาด ลดโรคและแมลงสะสม

๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิตเมื่อนำมาผ่านกระบวนการทางวิชาการ เช่น การคัดเลือกทางปาล์มอายุ
เหมาะสมเพื่อใช้ในการจักสาน เพิ่มช่องทางการสร้างรายได้เสริม

๔. การลดต้นทุนการผลิตการใช้เครื่องจักรขนาดเล็ก เช่น เครื่องลอกเส้น, เครื่องรีดเส้น ช่วยลดเวลา
แรงงาน ลดต้นทุนในการเตรียมวัสดุจักสาน เทียบกับวิธีการแบบดั้งเดิมที่ใช้แรงงานคนเพียงอย่างเดียวการพัฒนา
เทคนิคการผลิตด้วยนวัตกรรมพัฒนาสูตรน้ำยาทำเส้นใยให้มีความคงทน สีสวยงาม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓. อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการ
อย่างละเอียด)

สภาพพื้นที่ตำบลคลองลาน เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบสลับเนินเขา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึง
ดี ระบายน้ำได้พอสมควร มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี เหมาะกับพืชที่ชอบน้ำ เช่น ปาล์มน้ำมัน อุณหภูมิเฉลี่ยสูงและม
ความชื้นในอากาศสูงตลอดปี เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างยิ่ง

สรุปขั้นตอนการปลูกปาล์มน้ำมันแบบใช้หลักวิชาการ โดยเริ่มต้นจาก

๑. ตรวจสอบดินก่อนปลูก จะได้ว่าดินขาดอะไร แล้วใส่ปุ๋ยได้ตรงจุด ไม่สิ้นเปลืองและเป็นการลดต้นทุนการผลิต

๒. เลือกพันธุ์ปาล์มที่ให้ผลผลิตดี ใช้พันธุ์ที่ทนโรค เหมาะกับสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อม ซื้อมาจากแหล่งที่
น่าเชื่อถือ เช่น ศูนย์วิจัยหรือร้านที่กรมวิชาการเกษตรรับรอง

๓. การเตรียมหลุมและพื้นที่ปลูก รองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักปลูกห่างกัน ๙ เมตร x ๙ เมตร
ประมาณ ๒๐ ต้นต่อไร่ ปลูกต้นกล้าช่วงหน้าฝน ช่วงฝนใหม่ๆ ต้นปาล์มตั้งตัวได้ดี ไม่ต้องรดน้ำมาก

๔. การใส่ปุ๋ยตามอายุของต้นปาล์มน้ำมันตามหลักวิชาการในช่วงปีแรกแนะนำให้ใช้ยูเรีย (๔๖-๐-๐) เดือนละ
ครั้ง และในช่วงปีที่ ๓ ขึ้นไป ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๔-๑๔-๒๑ ทุก ๓-๔ เดือน และมีการใช้ปุ๋ยหมักเพื่อ
ช่วยให้ดินร่วนซุย หากถ้าดินเปรี้ยว ใส่ปูนขาวช่วยปรับค่า pH

๕. กำจัดหญ้าและศัตรูพืชแบบปลอดภัยในช่วง ๑-๓ ปี แนะนำให้เกษตรกรตัดหญ้ารอบโคนต้นอย่าให้รกสูง
และใช้ชีวภัณฑ์และหมันให้เกษตรกรสังเกตอาการผิดปกติต่างๆของปาล์มน้ำมันเพื่อแก้ปัญหาได้ทัน่วงที

๖. การเก็บเกี่ยวผลปาล์มให้ถูกเวลาเก็บเมื่อผลเริ่มร่วงจากทะลาย จะได้น้ำมันเยอะไม่ปล่อยให้เน่าติดต้น
เพราะจะเสียคุณภาพ

๗. จัดบันทึกทุกอย่างไว้เพื่อจะมีข้อมูลการบันทึกค่าใช้จ่ายและน้ำหนักผลผลิตและอัตราการใส่ปุ๋ยในแต่ละครั้ง
เพื่อจะได้รู้ว่าค่าใช้จ่ายและผลผลิตที่ได้รับมีความสอดคล้องกันอย่างไรและวางแผนรอบหน้าได้ถูก

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ปาล์มน้ำมัน	พื้นที่ปลูกจำนวน	๓๑	(ไร่)
๑.๒) ผักยอกแคร์	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒	(หลัง)
๑.๓)	พื้นที่ปลูกจำนวน.....		(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) เลี้ยงปลานิล	จำนวน	๑,๕๐๐ (ตัว)
๒.๒)	จำนวน.....	(หน่วย.....)
๒.๓)	จำนวน.....	(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) .....วัว.....	จำนวน.....๑๓.....	(ตัว)
๓.๒) .....ไก่พื้นเมือง.....	จำนวน.....๒๐.....	(ตัว)
๓.๓)	จำนวน.....	(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ผลิตภัณฑ์จักสานจากทางปาล์มน้ำมัน	จำนวน ๑๓ ชนิด
๔.๒) ผลิตภัณฑ์จักสานจากก้านจาก	จำนวน ๒ ชนิด
๔.๓)	จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าปาล์มน้ำมัน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ปีละประมาณ ๑๒ ครั้ง (เฉลี่ย ๓๐๐ บาท/ครั้ง)	๓,๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน ๓๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่ายา/สารกำจัดวัชพืช	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าแรงใส่ปุ๋ย	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าเก็บกวาด/ดูแลสวนเช่น ตัดหญ้า	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๘,๐๐๐ บาท/ไร่
รายได้	๑๓,๘๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักยอกแคร์

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๓๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

ปาล์มน้ำมัน เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท/เดือน

ผลิตภัณฑ์จักสาน เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๕๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

จำหน่ายปาล์มน้ำมัน เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท/ปี

จำหน่ายข้าว เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เจ้าของแปลงเรียนรู้ / ศพก.)

- ได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านวิชาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง
- ได้รับการยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานในฐานะผู้นำด้านการเกษตร
- มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย ศพก. จากพื้นที่อื่นและสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในแปลงของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพสร้างภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้และคำแนะนำทางวิชาการใกล้บ้านและได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง เช่น การปลูกปาล์มอย่างเหมาะสม การจักสานทางปาล์ม
- สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และต่อยอดอาชีพจากทรัพยากรในท้องถิ่น
- มีเครือข่ายที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่เข้าถึงง่ายและใช้งานได้จริง
- เกิดกลุ่มอาชีพเสริม เช่น กลุ่มแม่บ้านจักสานทางปาล์ม ที่สร้างรายได้ในครัวเรือน
- มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ สู่ตลาดท้องถิ่น และงานแสดงสินค้า
- ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการวางแผนร่วมกับหน่วยงาน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เป็นแปลงเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้

- เป็นที่ทำการเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดิน ศปก. มุ่งเน้นการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการผลิต รวมทั้งเป็นต้นแบบให้กับชุมชน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรผสมผสาน การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนสามารถดำเนินตามวิถีพอเพียง

- เป็นศูนย์เรียนรู้ศึกษาดูงานในการถ่ายทอดความรู้การสร้างอาชีพเสริมในแปลงปาล์มน้ำมัน ด้วยการทำของฝากของที่ระลึกจากเมล็ดปาล์มน้ำมัน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.) ด้านวิชาการเกษตร

- ป้องกันการระบาดของด้วงศัตรูปาล์มน้ำมัน โดยใช้ฟีโรโมนเป็นตัวล่อ

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ควบคุมคุณภาพลดปัญหาการตัดปาล์มอ่อน โดยตัดปาล์มสุก ๑๐๐%

- รวมกลุ่มและเป็นแกนนำหลัก ในการต่อยอดเพิ่มมูลค่าในการนำทางใบปาล์มน้ำมัน ที่เหลือจากการตัดผลผลิตปาล์มน้ำมัน มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ชะลอม ตะกร้า และแก้วเยติ

ด้านสิ่งแวดล้อม

- การใช้เครื่องตัดหญ้า/เลียงวัชพืชรากหญ้า แทนการใช้ยาฆ่าหญ้า
- ลดการใช้ปุ๋ยเคมี โดยการใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของชุมชนผ่านการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะในด้านปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของพื้นที่

ศพก.มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ทั้งในด้านความเหมาะสมของดิน และน้ำ รวมถึงพันธุ์ปาล์มที่เหมาะสมกับพื้นที่ ส่งผลให้สามารถจัดระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันที่มีประสิทธิภาพให้แก่เกษตรกรในชุมชนและผู้สนใจได้อย่างเป็นรูปธรรมเกษตรกรในพื้นที่ส่งผลให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถจัดการแปลงปาล์มอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างถูกหลักวิชาการแล้ว ศพก.ยังได้ ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการนำ **ทางปาล์มน้ำมัน** ซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้ในกระบวนการเกษตร มาพัฒนาเป็น ผลิตภัณฑ์จักสาน เช่น ชะลอม ตะกร้า และของใช้ในครัวเรือน ชุมชนสามารถแปรรูปวัสดุเหลือใช้จากปาล์มเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า เป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรและเยาวชนในพื้นที่ นับเป็นตัวอย่างของการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน สามารถพัฒนาความรู้ สร้างอาชีพ และต่อยอดภูมิปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- ศพก.ได้รับความไว้วางใจให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และกลุ่มศึกษาดูงานจากต่างพื้นที่
- มีการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชน
- การจัดอบรมและฝึกปฏิบัติ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความรู้เรื่องการจัดการแปลงปาล์มน้ำมัน เทคนิคการดูแล ตลอดจนการเก็บเกี่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- การเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ให้กับหน่วยงานราชการ สถานศึกษา และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจากทั้งในและนอกจังหวัด โดยมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านการบรรยายและการลงมือปฏิบัติจริง
- การเป็นวิทยากรต้นแบบ ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการแปรรูปวัสดุเหลือใช้จากทางปาล์ม เช่น

การจักสานเป็นชะลอม ตะกร้า ของใช้ในครัวเรือน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและมีการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถทำได้จริง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- ให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง ในการจัดการแปลงปาล์มน้ำมัน เช่น การดูแลรักษา การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง ตลอดจนการวางแผนการตลาด

- เป็นจุดรับเรื่องร้องเรียน และร่วมวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมและยั่งยืน

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยใช้รูปแบบที่เข้าใจง่ายทั้งการอบรมภาคทฤษฎี การลงมือปฏิบัติจริง และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

- ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่า ด้วยการนำวัสดุเหลือใช้จาก **ทางปาล์มน้ำมัน** มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์จักสานที่มีเอกลักษณ์ เช่น ชะลอม ตะกร้า ของใช้ในชีวิตประจำวัน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งให้บริการข้อมูลข่าวสาร และการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวิชาการเกษตรให้กับเกษตรกรทั้งในและนอกชุมชน ในด้านต่างๆ

ด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสาร:

- เผยแพร่ความรู้และเทคนิคการแปรรูปทางปาล์มน้ำมันผ่านช่องทางต่างๆ ป้ายองค์ความรู้บริเวณ ศพก. กลุ่มไลน์ชุมชน และช่องทางโซเชียล

- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและเข้าใจง่าย

- เป็นจุดกลางในการประสานข้อมูลกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เข้าสู่ชุมชนอย่างทันเหตุการณ์

ด้านการให้บริการวิชาการเกษตร:

- ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการจัดการแปลงปาล์มน้ำมัน เช่น การใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม การตัดแต่งทางปาล์มอย่างถูกต้อง

- ส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการแปรรูปทางปาล์มเป็นผลิตภัณฑ์จักสาน เช่น ชะลอม กระเป๋า ชิงงาน ตกแต่ง โดยใช้เทคนิคผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับนวัตกรรมและนำความรู้ไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ สร้างรายได้จริง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เกษตรกรนำแนวทางการดูแลแปลงปาล์มน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพไปประยุกต์ใช้ เช่น การจัดการทางใบ การตัดแต่งปาล์ม การใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและเยาวชนในพื้นที่นำความรู้ด้านการจักสานทางปาล์มไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเอง เช่น ทำชะลอม ตะกร้า ของใช้ในครัวเรือน หรือของชำร่วยและมีการวางแผนการผลิตเพื่อพัฒนาต่อยอดรูปแบบใหม่ๆที่มีความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับลูกค้า

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

- เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้จากแปลงปาล์ม
- เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการแปรรูปวัสดุเหลือใช้ ขยายผลิตภัณฑ์ในตลาดท้องถิ่นและงานแสดงสินค้า
- มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาให้มีความต่อเนื่องภายในชุมชนเอง
- เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถนำองค์ความรู้มาต่อยอดเป็นนวัตกรรมในวิถีชีวิตจริง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ การมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งระหว่างหน่วยงานรัฐ ชุมชน และเครือข่ายเกษตรกร โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ผ่านการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาทักษะ และขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการเกษตรอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ หน่วยงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย ศพก.ในพื้นที่ และ กลุ่มอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงระหว่าง องค์ความรู้ด้านวิชาการ กับ ความต้องการของเกษตรกรในชุมชน การวางแผนแบบมีส่วนร่วม โดยรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานเหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง ผ่านการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น อบรม สาธิต แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาดูงาน โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมเกษตรอย่างต่อเนื่อง

เครือข่าย คือ ผู้ที่ได้มาศึกษาดูงาน ขอคำปรึกษาจาก นางนัจวา เทศนอก และได้นำไปปฏิบัติตามพื้นที่ของตนเอง ซึ่งประสบความสำเร็จ ได้แก่

- กลุ่มสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปาล์มน้ำมันอำเภอทุ่งหว้า จ.สตูล ให้ความรู้ในเรื่องการทำปุ๋ยหมักน้ำและปุ๋ยหมักแห้ง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การสังเกตทางใบ สมาชิกเกิน ๒๐๐ ราย นำไปใช้ในการปฏิบัติจริง

- กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักแห้งจากทะเลลายปาล์มแบบไม่กลับกอง หมู่ ๔ บ้านราไวย์เหนือ ในโครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย

- นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนที่ได้นำนักเรียนมาศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในการทำปุ๋ยหมักน้ำ/ปุ๋ยหมักแห้ง

- ผลิตภัณฑ์จากทางปาล์มสามารถเข้าสู่ตลาดได้จริง การผลิตมีคุณภาพดีขึ้น สร้างรายได้เพิ่ม และลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ เนื่องจากที่ได้ปฏิบัติเอง และเป็นแปลงสาธิต ศูนย์เรียนรู้ของหลายหน่วยงาน ทำให้มีความรู้ และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดแก่ผู้สนใจ ในและนอกชุมชน โรงเรียน หน่วยงานราชการ ทั้งการมาศึกษาดูงานอย่างเป็นทางการ และการให้ความรู้แก่ผู้ที่มาปรึกษาด้วยตนเอง หรือทางโทรศัพท์ โดยไม่มีการหวงความรู้ ยินดีถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว เพื่อเป็นบทเรียนแก่ผู้อื่น เพราะต้องการช่วยเหลือคน เพื่อให้มีอาชีพ มีความมั่นคง เรื่องที่สามารถเป็นวิทยากรได้ เช่น การถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและการปรับปรุงบำรุงดิน เศรษฐกิจพอเพียง ด้านปศุสัตว์ เป็นต้น เป็นศูนย์เรียนรู้ สถานที่ดูงาน และสามารถเผยแพร่ ขยายผลให้แก่ส่วนรวมไปปฏิบัติได้

๑. เผยแพร่ให้เกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เองตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒. สอนให้เกษตรกรรู้จักการสังเกตทางใบ เพื่อดูว่าปาล์มขาดธาตุอาหารอะไร
๓. สอนให้เกษตรกรทำปุ๋ยหมักแห้ง และปุ๋ยหมักน้ำ
๔. สอนให้เกษตรกรแต่งทางใบหลังการเก็บเกี่ยว
๕. ให้ความรู้เรื่องการจักสานผลิตภัณฑ์จากทางปาล์มน้ำมัน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชนอย่างยั่งยืนการได้ทำหน้าที่เป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่เป็นจุดถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรเท่านั้น ยังเป็นจุดเรียนรู้ในการขับเคลื่อนและประสานงาน บริหารจัดการชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพ รายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอย่างได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ในฐานะ ศพก.ต้นแบบ มีโอกาสได้ร่วมมือกับเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และผลักดันองค์ความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ทำให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็น การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนในแปลงเกษตร การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ เช่น การจักสานทางปาล์มน้ำมัน เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน การได้เห็นชุมชนมีความเข้มแข็ง มีเกษตรกรรุ่นใหม่มาสานต่อความรู้ และเกิดแรงบันดาลใจให้คนในพื้นที่เห็นคุณค่าของอาชีพการเกษตร

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในเขตปฏิรูปที่ดิน สปก.
- เป็น Samart Farmer
- กรรมการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลหนองคลาน
- กรรมการวิสาหกิจชุมชนปาล์มน้ำมันอำเภอทุ่งหว้า
- เกษตรกรต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอทุ่งหว้า

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- เป็นที่ทำการเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดิน สปก. มุ่งเน้นการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนการผลิต รวมทั้งเป็นต้นแบบให้กับชุมชน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรผสมผสาน การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนสามารถดำเนินตามวิถีพอเพียง

- เป็นศูนย์เรียนรู้ศึกษาดูงานในการถ่ายทอดความรู้การสร้างอาชีพเสริมในแปลงปาล์มน้ำมัน ด้วยการทำของฝากของที่ระลึกจากเมล็ดปาล์มน้ำมัน ๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“มองขึ้นบนเป็นรายได้ (ปาล์ม) ก้มต่ำลงข้างล่างเป็นรายรับ (ปลูกผัก/งานประดิษฐ์)”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ประธาน ศพก. คณะกรรมการ ศพก.(ตัวแทน) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศพก.ระดับอำเภอ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตำบล เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ธุรการและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศพก.ระดับจังหวัด

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

เอกสารแบบฟอร์มการถอดบทเรียน เอกสารการเยี่ยมและการจดบันทึกข้อมูล ศพก. เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการถอดองค์ความรู้

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ข้อมูลผลการดำเนินงานไม่เป็นระบบ ขาดการจัดเก็บอย่างต่อเนื่อง
- ขาดการบันทึกกิจกรรม รูปภาพ หรือหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างครบถ้วน ทำให้ยากต่อการรวบรวมย้อนหลัง

- มีข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ เวลาที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่และชุมชนมักไม่ตรงกัน ทำให้จัดกิจกรรมร่วมกันได้ยาก

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.